

# ZGODNJA

# DANICA.

## KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi polji in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LV.

V Ljubljani, 24. januarija 1902.

List 4.

### Deklicam.

Kaj zlata dota je deklíc?  
Pobožnost v srcu, vedrost lic.  
In dražje kakor ves je svet?  
Je žitje kot lilijen cvet.  
Deklic najglobja učenost?  
Je v hiši snaga, delalnost.  
Deklic najzalse krilo je?  
Ponižnost brez hinavščine.

*Radoslav Silvester.*

### Mladinina bisernica.

(Dalje.)

XXVIII.

### Čistost, sad neprestanega boja.

Ako je sploh „človeško življenje na zemlji vojska“ (Tob. 7, 1.) koliko bolj je mladostni čas — čas boja. Nobene čednosti si ne pridobimo brez trdega boja, tem manj pa čednosti čistosti. Podaj se torej, mladenič, v to, kar ti je neizogibno potrebnega. Opaši se z orožjem svetosti, potem pa v imenu božjem v boj!

Neustrašen, hraber bodi v boju. Se-li mar bojiš nasprotnikov množice? Se-li mar bojiš njihove zvižaje, sile, hudobe, nasilnosti? Te-li mar straši število njih, ki so podlegli? Tega nikar! „Zamogli so ti oni, kako da bi jaz ne mogel?“ — tako zakličí s sv. Avguštinom. Brezbojazljivcev se satan boji. Saj je pisano: „Ustavite se hudobnemu duhu in pobeži od vas.“ (Jak. 4, 7.) Svet beži pred njim, ki se mu hrabro postavi v bran. Čutnost se sicer ne da popolnoma zatreti, a z ognjem in mečem je treba zamoriti njene korenine.

Kdo je bil David in kdo Golijat? Kaka neenakost v boji! Vender pa šibki pastirček zmaga junaka, izkušenega v boju — seveda z božjo pomočjo, a tudi zato, ker je bil brez bojazni gibčen in junašk. „Ti prihajaš k meni z mečem, sulico in škitom; a jaz k tebi v imenu Gospoda vojskinih trum; Bog te meni v roko izda.“ (I. Kralj. 17, 45, 46.)

Bojuj se tudi ti neprestano in do konca. Ne prevzemaj se zavoljo nobene zmage in ne daj se kakor zmagalec zvabiti k počitku. Pripravljen na boj, ostani „v orožju luči“ kakor je opisuje apostol: „Opasavši si ledje z resnico, oblečeni s pravico oklepom; noge obute s pripravljenostjo evangelija miru; primite za škit sv. vere. vzemite šlem izveličanja in meč Duha, ki je beseda božja“ (Efež. 6, 11—17.)

Tem potom hodeč slednjič zmagaš, mladenič: ker v takem boju ne more pasti, razun kdor sam hoče Zmagalca pa čaka venec, kojega Gospod nikomur ne odreče, ki se je tu prav bojeval.

\*

Indijski kraljevič Jozafat se je dal po Barlamu spreobrniti. O tem spreobrnjenju, o hudih bojih zavoljo sv. vere in o konečni zmagi pripoveduje sv. Ivan Damaščan. Odgojen na kraljevem dvoru v izobilju in razkošju, se je Josafat venderle odlikoval po svoji čistosti, da je zadobil sam milost spreobrnjenja, in da je postal spreobračalec lastnega očeta Abnerja ter tako apostol vsega svojega naroda. Vsi poskusi, da bi se vzbudila v mladeniču kal greha in odpada, so se ponesrečili slepemu očetu. Hudobni dvorjan pa je imel gotov bojni načrt, ki

naj privede očeta do gotove zmage. Ta načrt je bil pozidan na mladostne strasti, katere se dajo vzbuditi v še tako čistem srcu. Zaprl je oče sina v palačo, obdal ga z osebami, ki so vse imele ukaz zapeljati mladeniča v greh in mu uropati nedolžnost. Bil je to trd boj. Ivan Damaščan ga tako-le popisuje: „Nečisti duh pa je pripeljal iz pekla še hujših pomagačev, ki so obstopili ležišče zlahtnega mladeniča. Ko je zaznala čista njegova duša napad hudobcev, jela je vzdihovati. Polastila se je želja po prostosti, po neomadežanosti, po čistosti. Zoper posvetno ljubezen naj gre v boj druga ljubezen. Ljubezen do Boga je mladeniču namreč pregnala ljubezen do sveta. Njegova duša se je spomnila neizrečene lepote in veličastva, kojih bodo deležne čiste duše v družbi nebeškega jagnjeta. Teli pa ne bodo deležni oni, ki so omadeževali nedolžnosti oblačilo. V takih mislih je točil britke solze, trkal se na prsi, in nečiste misli so mu izbežale kakor ti mušice v zraku odletavajo v poletni dobi. Vstal je, povzdignil svoje roke in klical Boga govoreč: „Vsemogočni Bog, ki si veleoblasten, usmiljen, up malosrčnim in vsem, ki pomoči potrebujejo, spomni se name, nevrednega svojega hlapca; reši me in odvrni meč, ki preti raniti mojo dušo. Ne pripusti, da bi prišel sovražnikom v roke. Naj se ne vsele nad menoj, ki me v svoji hudobiji sovražijo, ne dovoli, da poginem v rokah hudobnežev, pomagaj, da ne oskrunijo telesa, kojega čistost sem ti zaprisegel. Po tebi hrepenim, tebe molim Oče, Sin in Duh na vekov veke.“ — Komaj je izmolil in končal z „Amen“, že je občutil v sebi nebeško tolažbo, izginile so zle misli. Do polnoči je vstrajal v molitvi, in ker je poznal naklepe in zvijače sovražnikov, hotel je krotiti telo z lakoto in žejo. Cele noči je prebdel v molitvi in vsak trenutek se je spominjal zaveze sklenjene z Bogom. Pred oči si je vedno stavil slavo, ki jo dosežejo pravični in pa pekel, kamor pridejo hudobni. Vedno je čul, da ga ne bi našel hudobec v brezdrlju, da mu ne bi povzročil nespodobnih mislij in mu tem potem omadeževal njegove duše.

\* \* \*

Kako krasen prizor za nebesa — tak za čednost bojujoči se mladenič; kaka pa sramota za hudobnega duha, da ga zmaga in vrže na tla slabotnik mladenič in da temu zlobnemu sovražniku položi svojo nogo na njega tilnik. Ne obupuj torej, mladenič; število tvojih pomočnikov je večje, nego število tvojih napadovalcev.

## XXIX.

### Čistost, sad velikodušnega premagovanja samega sebe.

Stopiva dalje, mladenič! Ne le brani se ti je sovražnika: satana, sveta. Dvigni se, pojdi sam nanj, porazi ga.

Opaši se z mečem zatajevanja, stopi v križarsko vojsko sam zoper sebe, zoper meso in uporno voljo, govori z apostolom: „Zame je svet na križ razpet in jaz svetu.“ (Gal. 6, 14.) Odpovedati se moraš dovoljenim stvarim, da se tem lažje odpoveš temu, kar je prepovedanega. Kroti, trpinči, križaj telo, da te ne napade in v nadlogo ne spravi lastna tvoja narava. Odtrguj si v vseh rečeh: v jedi, pijači, počitku, da vporabiš dano si milost in preženeš izkušnje. Nič ne maraj, ako zaječi tvoja pokvarjena narava. Tvoja mesenost ti je največja sovražnica; ako hočeš, da ona miruje, ne smeš mirovati ti.

Spominja vredno! Prav oni mladeniči, katerih čistost se nam javlja v najlepšem svitu, so bili izgledni spokorniki. Le misli na Benedikta, Alojzija, Stanislaja. Sovražnika niso čakali, da pride. Zgrabili so ga raje koj doma v lastni trdnjavi, oblegovali ga, napadali in premagovali. Modro vojskovanje, ki gotovo doseže zmago. Čudiš se, da so se v teku stoletij nešteti mladeniči odpovedovali vgodnemu življenju, bogastvu, časti, da so se poskrili v puščave; da so tu bili boj sami s seboj, mučili se z delom, postom in napornimi vajami. A njim je bilo vse na tem, da si ohranijo svojo čistost. S trnjem so se zgradili, da jim je v mirnem zavetju cvesti mogla čistosti lepa lilija. Bolečina jim je končavala poželjenje, s zamozatajevanjem, križanjem samih sebe so si odkupili življenje in si pridobili mir za tukaj in za nebo.

Méhkužnež, kako streš gospodstvo mesa, ako mesu ne daš čutiti svojega gospodstva?

\*

Ko je postal Konstantin Veliki samovladar, dal se je večkrat zapeljati in prevladati svoji trmi in prenagli samovoljnosti. Njegov sin Krisp, iz prvega zakona, je bil izvanredne telesne lepote in kar je še več vredno, dušne lepote. Bil je vzor čistih, neomadeževanih mladeničev. Lastna mačeha mu je stavila mreže hoteč ga spraviti ob nedolžnost. A Krisp — drugi Jožef — je v begu uhitel zapeljivi ženi. Strastna ljubezen se je Favsti, tako ji je bilo ime, spremenila v strastno sovraštvo. Tožila ga

je pri Konstantinu najhujših pregreh. V svoji hitri jezi je ukazal sina umoriti. Dal mu je zastrupljenih jedil. Brezvestna Favsta je priznala pozneje svoj zločin in prejela zaslužen plačilo. Tudi ona je bila umorjena kakor nedolžni Krisp.

\* \* \*

Res je, „da nebeško kraljestvo silo trpi in se odpre le silnim, le silni je potegnejo nase.“ (Mat. 11, 12.) — Oj mi strahopetni! čisti bi radi bili, a bojimo se bolečin, bojimo se zatajevanja; bojimo se spraviti telo pod gospodstvo duha. O prizanesljivi Bog, potrpi z nami; o Bog moči, potrdi nas!

(Dalje pride.)

L. P.

### Sv. Pavla.

(Dne 26. januarija.)

Sv. Pavla je slula radi svoje nenavadne telesne lepote. Umljivo je, da ji ni manjkalo brezvestnih postopačev.

Nekoč se približa sv. Pavli nekdo s slabim namenom . . . Ko to svetnica opazi, zbeži naglo v cerkev sv. Lavrencija, pade ondi pred noge Križanemu proseč ga, naj ji vender odvzame njeno lepo postavo, ki jo tako muči, in ki je že tolikrat pri ljudeh bila vzrok padcu v greh. Usmiljeni Izveličar usliši devičino prošnjo. Nankrat njen poprej tako lepo cvetoči obraz postane oduren, lasat, raskav in zopern. Tako je odšla nevarnosti sv. Pavla. Imenuje se v latinščini radi tega tudi „S. Paula barbata“ — t. j. sv. Pavla z brado.“

F. S. V.

### Sv. Francišek Salezijan — ljubitelj čistosti.

(Na dar. 29. januarija.)

•Blagor človeku, ki ne hodi po svetovanju hudobnih in ne postaja na potu grešnikov. (Ps. 1, 1.)

V tistem času, ko je sv. Francišek Saleziški študiral v Padovi, je prišla v imenovano mesto italijanska kneginja. Bila je silno bogata. Prav nič ni varčevala z denarjem, kadar se je šlo za to, da bi ustregla posvetnosti.

Nekoč je videla mladega grofa v cerkvi. Sklenila je v svojem srcu, da ulovi mladeniča v svoje zanjke, in naj stane, kar hoče. Ko je Francišek zapustil cerkev ter se podal na svoje stanovanje, sledila mu je mlada nečimurnica do hišnega praga.

Povpraševala je po prikupnem dijaku, a izvedela marsikaj, kar ji ni ugajalo bogve kako. Da živi plemeniti mladenič le sam za-se, da mu je čednost nad vse ljuba, da se izogiblje občevanju s svetom, posebno z ženstvom: vse to ni šlo v glavo posvetni kneginji. Za njeno srce je bil to sicer hud udarec, a obupala ni.

Kneginja je pridobila za svoje namene součenca Franciškovega, s katerim je bil slednji dober prijatelj. Blesteče zlato je preslepilo poprej sicer dosti dobro srce mladega dijaka. Zarotil se je s kneginjo vred zoper nedolžnost svojega prijatelja. Vse je sklenil poskusiti, da bi pridobil grofa za strastno ljubezen mlade Italijanke.

Poznal je čisto dušo nedolžnega součenca, zato je bil v veliki zadregi, ko je stavil Francišku nepošteno ponudbo. Z vsemi mogočimi razlogi je skušal pregovoriti svojega prijatelja, naj vender enkrat obišče plemenito gospico, ki tako visoko spoštuje svojega rojaka, ter se tako živo zanima za njegovo grofovsko osebo.

Sv. Francišek posluša nekaj časa satansko prigovarjanje plačanega zapeljivca; potem pa zavpije v sveti jezi: „Kaj sem Vam, dragi prijatelj, storil slabega, ali bolje rečeno, kaj žalega Vam je storil moj Odrešenik, da hočete zapeljati mojo dušo, za katero je božji Spasitelj umrl na križu? Recite kneginji, kar Vam je ljubo: jaz pa izjavljam slovesno, da odslej naprej ne občujem več z Vami, še manj pa občujem kedaj s kneginjo.“

Kakor grom iz neba so zadele te odločne besede svetnikove nepoštenega hujškača v njegovo srce. Osramočen je odšel. Sv. Francišek pa je pozneje še bolj pazil na dragoceni zaklad svojega deviško-čistega srca, ter se še trdneje oklenil Gospoda.

F. S. V.

### Kako je sv. Ivan miloščnik pripravil ljudi do tega, da so vstrajali pri vsej sv. službi božji?

(30. januarija.)

Sv. Ivan miloščnik je skrbel z vso vnetostjo za to, da so se verniki spoštljivo in pobožno udeleževali službe božje. Ko je nekega dne Ivan odbral evangelij, zapustilo je precejšno število poslušalcev hišo božjo, da bi se pogovarjali zunaj cerkve. Ko svetnik opazi, kako malo se brigajo ljudje za sv. opravilo, speče ga to silno v srcu. Premišljuje, kaj bi storil . . .

Naenkrat mu šine v glavo srečna misel. Ko odbere sv. evangelij, poda se tudi on ven, ter se vsede sredi med množico na tla. Vsi ga začudeno pogledajo . . . Svetnik pa pravi mirno: „Ljubi sinovi! kjer so ovce, tam mora biti tudi pastir! če greste v cerkev, grem tudi jaz z vami noter, če pa ostanete zunaj hrama Gospodovega, ostanem tudi jaz tukaj zunaj pri vas. V cerkev prihajam jaz radi vas — svojih ovčic, kajti sam za-se bi jaz prav tako lahko opravil sv. mašo v svoji kapelici.“

Ta poskus je ponovil Ivan enkrat, dvakrat, in kmalu je bila cerkev ves čas med službo božjo polna ljudi. Bali so se namreč, da jih ne bi njihov dušni pastir osramotil na novo.

F. S. V.

### Spoštuj očeta in mater!

Živel je v nekem kraju star mož, ki so ga zelo zaničevali sin, sinaha in vnuki. Povsod je bil vsakemu na poti, še celo na solnce iti mu ni bilo pripuščeno. Jestu mu niso dajali skoraj ničesa, in še to malo je bilo jako slabo. Z raztrgano obleko je hodil okrog. Razen mrčes ga je mučil noč in dan, v temnem kotu na mokrej slami je bilo njegovo ležišče. Nikdar tudi v najhujšej zimi ni smel v gorko sobo, da bi si ogrel svoje otrple ude. A ni je bilo slišati pritožbe iz njegovih ust. Temu so se vaščani čudili, kako da starček tako potrpežljivo prenaša svoje trpljenje. Vpraša ga zato nekdo, zakaj se nikdar ne huduje nad svojim sinom, ki ga pusti v taki bedi. Starček ob tem globoko vzdihne, milo pogleda proti nebu, ter pravi: To je Božja sodba! Glej, v tem kotu so pred petdesetimi leti prebivali moj oče, zaničevani od vseh. Umrli so brez vsake tolažbe ter tudi brez sv. zakramentov. Ali se sedaj še čudiš, ker tako voljno prenašam svoje nadloge? O, trpim pač po pravici in sleherni dan prosim Boga odpuščanja, ker so moj oče vsled moje krivde umrli zaničevani in pa še brez zadnje sv. tolažbe. Gotovo sem že več ko tisoč rožnih vencev zmolil za njihovo dušo. Tudi to me žalosti, ker dobro vem, da bode moj sin za malo let bival prav na tem mestu od vseh zaničevan, kakor sem sedaj jaz. Bog se ne pusti zasmehovati! Spominjaj se mojih besedi, konča starček in solza za solzo mu kane po ovenelem licu. Ti si še mlad in še mnogo doživiš; ali ne pregreši se nikdar nad svojimi stariši.

Minulo je od tistega časa kakih dvajset let, ko me pot privede zopet mimo te hiše. Sedel je tudi zdaj tu starček z rožnim vencem med tresočimi rokami. Kako ostrmim! Zopet vidim blede in zelo upadlo lice. Mislil sem, da sedi duh pred menoj. Stopim k njemu ter ga pokličem po imenu. — Začujeno me pogleda. Vi ste še med živimi? nadaljujem. Gotovo morate biti stari že sto let? Vi menite mojega očeta, odgovarja starček, mojega očeta, ki so umrli pred devetnajstimi leti? Temu je bilo tako ime, kakor ste me Vi poprej imenovali. Da, da pred devetnajstimi leti so še tukaj sedeli, kakor sedaj jaz. Molili so za pokojnega očeta,

kakor sedaj jaz. Bog jim daj večni mir! In dvignil se je ob tem iz mrzlega in temnega kota.

Tu v tej zaduhlini so prebivali torej že trije: njegov oče in stari oče in on. Kjer je umrl njegov oče in stari oče, tam umrje še on. — Da, pravične so, o Bog, Tvoje sodbe! Bog se ne pusti zasmehovati. Kar človek seje, to tudi žanje. Zato: „Spoštuj očeta in mater!“

*Gospica M. R.*

### Kriva prisega — grozen greh.

S popolnim prepričanjem lahko rečemo, da je kriva prisega neumeta pošast, ki si z njo upa človek razžaliti neskončno svetega Boga. Greh je namreč tem večji, čim imenitnejša ali svetejša je stvar ali oseba, proti kateri se greši. In kdo je svetejši, kdo popolnejši nego Bog — on neskončna Svetost, neskončna Popolnost, ki obsega v sebi vse čednosti v najvišji meri? Dalje je greh tem večji, čim bolj premišljeno grešimo. Pri vsakem grehu grešimo bolj ali manj zaslepljeni po svojih strasteh, a pri krivi prisegi greši človek popolnoma premišljeno. S popolnim premislekom sili bogokletni predrznež večno Resnico, potrditi njegovo satansko laž. Ali se more še večja nečast storiti božjemu imenu?! Stvar takorekoc pljuje v obraz svojemu Stvarniku in Dobrotniku! Zato pa tudi pravični Bog strašno kaznuje to pregreho že na tem, a še strašnejše na onem svetu. Redkokedaj da Bog takemu nesrečniku milost, spokoriti se, ker je tak človek tudi navadno ne išče. Tako nosi peklo očitajoče vesti v svojem srcu, čuteč se prokletega na veke. Pride smrtna ura, pekel v njegovih prsih še ni ugasnil, ampak peče še hujše in groznejše, da ga spravi v obup. Umrje — — in njegova duša? „Kamor drevo pade, tam obleži za vedno!“

Potrditi Vam hočem navedene besede le samo z enim pretresljivim vzgledom.

Dobro sem poznal rodovino, v katerej nikdar ni bival božji mir in ž njim zvezana sreča. Namesto ljubezni, vladalo je med možem in ženo sovraštvo, namesto molitve glasil se je iz hiše skoraj vsak dan kreg in kletev.

Otroci, videč slab izgled niso bili nič boljši nego stariši. Ako se žena uda strasti, pravijo, da je hujša kakor možki. Tako je bilo tudi tu. Žena naposled več ni mogla videti svojega moža, ampak ga je od dne do dne bolj sovražila ter mu skušala tudi škodovati.

Pripetilo se je, da je sosedu neznan tat ukradel precej veliko svoto denarja. Poizvedovalo, preiskovalo se je na vse načine, kdo

je tat, a vse zastonj. Zdaj stori ona strastna žena satanski sklep, ovaditi svojega moža kot tatu in je tudi to izvršila. Ko je nesrečni mož to izvedel, se je zjokal, ni mislil, da sega njene žene sovraštvo tako daleč. Nedolžnega ga je hotela pokopati v nesrečo. Pridejo pred sodnika, žena priča proti svojemu zakonskemu možu. On, revež ni mogel drugega reči, kakor, da je nedolžen, ker prič ni imel.

Žena tudi prič ni mogla navesti, ampak se je tako daleč izpozabila, da je prisegla po krivem proti svojemu možu. Nesrečnež je dobil nekaj mesecev zapora, a mislim, da je on lažje prenašal temno ječo, kakor pa njegova svobodna žena morečo vest. Takoj, ko je storila oni grozen čin, jela se je tresti po vsem telesu, obraz ji je obledel, oči so nemirno blodile okoli.

Ves čas potem se je kazalo neko prokletstvo na njej. Govorila je nerazumljive stvari, včasih se je je polotil grozen obup, stegovala je roke, braneč se nekoga od sebe in grozno je kričala. V cerkev ni šla nikdar več. Strašna dušna bolezen nakopala ji je slednjič tudi telesno. Legla je, a ni mogla mirovati. Metala se je v obupu po postelji in kričala, da ni mogel nihče pri njej biti. Vprašali so jo, ako želi „gospoda“. A pri teh besedah je tako zbesnela, da je od prevelikega napora kri bruhnila iz nje in se je onesvestila. Poslali so vsejedno po duhovnika.

Bližal se je že hiši s sv. Popotnico. Tu se nesrečnica zave, odpre oči, a le za malo časa. Sapa ji pohaja, grozno drhti ter se zvija. Ko pride duhovnik z Bogom pred hišo, še enkrat grozno zahrope — zadnjič, brez Boga. — In dušo brez Boga, kaj jo čaka, si lahko odgovoriš, dragi čitatelj.

M. Š.

### Nekaj o plesu.

Ples je sam za se sicer nedolžno veselje, postane pa duši lahko nevaren, če se mu mladenci in deklice strastno vdajo in plešejo sami, ne da bi kdo nadziral njihovo občevanje. Godba, prijetna družba, razburjena kri in močne pijače človeka nekako očarajo. Srce, oči in jezik ne poznajo mej; čim večja je nečimurnost, tem bolj se jej laskajo plesalci. Zveze se v strasti sklepajo in angelj varuh mora pogosto obžalovati izgubljeno nedolžnost. Kljub vsej nevarnosti je staro in mlado za ples zavzeto, kakor nerazumne miške. Te živalice namreč jako ljubijo godbo. Če zaslišijo mehke in nežne glasove citer ali

klavirja, takoj pozabijo svojo prirojeno boječnost in prilezejo pri belem dnevu iz luknjic in od samega veselja sem ter tje tekajo. Tudi po noči začno skakati po strunah ter se razveseljujejo nad posameznimi glasovi, ki jih na ta način same povzročujejo. Pri tem veselju pa jih ugonobi njihova sovražnica mačka. — Prav tako je že marsikoga ples zapeljal v greh in, kar je še hujše, v pregrešno navado. — Mladini se ne more nikdar zadosti priporočati zmernost na plesu, starišem pa skrbno nadzorstvo, ker hudobni duh pazi na plesalce kakor mačka na miši, pa si tudi prilastuje posebno pravico do njih in do kraja, kjer se pleše. V dokaz temu naj sledi ta-le izgled:

Tertulijan, imeniten cerkveni pisatelj, pripoveduje sledeči dogodek iz svojega časa. Ženska, ki je bila jako lahkomišljenega vedenja in je strastno ljubila ples, je hotela ustreči temu napačnemu nagnjenju. Zato je zajahala na plesišča in k javnim igram, kamor se nikdar niso podajali kristijani tistega časa. Nakrat se je pokazalo, da je od hudobnega duha obsedena. Duhovnike so poklicali na pomoč: ti so z rotnjem zahtevali od hudobnega duha odgovor, zakaj se je predrznil krščansko žensko napasti. Na to je odgovoril satan: „Saj imam vender pravico, ker sem jo našel na svojem lastnem posestvu.“ — Iz tega se učimo, da hudobni duh na plesu gospoduje z veliko večjo močjo. Tu porabi najbolj nevarno zvijačo, da preobvlada zmernost in čistost.

Varuj se krajev, kjer se grešniki zbirajo, pravi sv. pismo, in ne vdeležuj se njihovih norostij, da se tudi ti ž njimi vred ne pogubiš. Kajti oni in tisti, ki jih vbogajo in hvalijo njihova dela, so vredni smrti.

Ples v prepovedanem času pa tudi Bog kaznuje. — V nekem kraju so hoteli vprizoriti na praznik cerkvenega posvečevanja ples in godbo. Samo dva gostilničarja sta bila v tistem kraju. Gospod župnik ju je pregovoril s prijazno besedo, da v tistem, že tako žalostnem času vojske, nista dovolila zabave v svojih prostorih. Neki kmetič pa je bil tako prijenljiv, da je dovolil mladini ples v svoji hiši. Ples se je končal ob dveh po noči; ob polu treh pa je bila že vsa hiša v plamenu. Ogenj je uničil hlev, listnico in skedenj, pa tudi dvoje svinj je zgorelo. — To se je zgodilo leta 1866.

Med dobre ples ne spada, a ob razposajenosti mladine ples tudi ni vselej nedolžno veselje.

H. J.

## † Prelat, profesor Ivan Jansen, slavni zgodovinar, duhovnikom in vernim v izgled.

Dne 24. decembra 1891 umrl je Ivan Jansen, učenjak prve vrste in pobožen duhovnik v Frankobrodu ob Meni. Tu naj zapišemo nekoliko črtic iz njegovega življenja. Bil je profesor bogoslovja in spisal učeno knjigo „Die Geschichte des deutschen Volkes seit dem Ausgange des Mittelalters t. j.: Zgodovina nemškega naroda počenši koncem srednjega veka. Ta knjiga, ki obsega 7 zvezkov, je izšla v 13 izdajah, pač dokaz njene velike vrednosti. Jansen se more prišteti velemožem, kakor so bili Weiss, profesor zgodovine na Graškem vseučilišču, ki je izdal svetovno zgodovino v 22 zvezkih, segajočo do l. 1815, dobiti za 100 glđ.: prof. teol. dr. Ehrhard na Dunaju, profesor dr. Ludvig Pastor v Inomostu, ki je bil učenec Jansenov in je izdal slavno knjigo: „Zgodovina papežev“ in dr. Hirn, prof. zgodovine na dunajski univerzi. Oglejmo si nekoliko Jansenov značaj. Bil je neumorno delalen ter ves vnet za svoje delo, katero je hotel izgotoviti. Po smrti kardinala Hergenröther so mu ponudili papež Lev XIII. kardinalski klobuk ter dostojanstvo kardinalskega arhivarja. Radi zgodovinske knjige pa, katero je hotel izkončati, je Jansen to najvišjo dostojanstvo odklonil ter to odklonitev vt temeljil v daljši spomenici. Sploh ni hrepenel po odlikovanju, dasi bi bil vsled svojih zvez dosegel mnogoterih svetnih časti. Takih značajev je pa sploh malo; pač pa se opaža pri mnogih ljudeh hrepenenje po priznanji in po raznih odlikah: redih in svetniških naslovih. V svoji bolezni je često zatrjeval: „Nikdar nisem sam sebe iskal to morem reči; iskal sem le Boga in časti njegove cerkve.“ Poprej nekoč so mu nameravali podeliti odliko, a tudi takrat je znal odvrniti sklicevaje se na svoje nepristransko obravnavanje njegovih zgodovinskih oddelkov.

A dnevi življenju so mu bili šteti. V noči od 12. do 13. novembra 1891 je imel prečudne sanje, ki so nanj napravile globok vtis. Prikazal se mu je v njih prijatelj Minzenberger, ki je leto poprej prominul († 22. decembra 1890.) Rekel mu je, naj se pripravi za srečno smrt. Popoldne dne 13. novembra je obiskal Jansen grob svojega prijatelja ter je za slovo molil še očenaš za srečno zadnjo uro. To je bil njegov zadnji izprehod. Drugi dan na večer se mu je vdrla kri, ker mu je žila počila. Bolezen se je časih shujšala, časih odjenjala. Osemkrat je bil

že v svojem življenju za smrt nevarno obolel; a ko je zdaj zbolel v deveto, zmagala je bolezen in njegov angelj varuh je njegovo otroško nabožno dušo spremil skoz vrata večnosti ter jo dovedel pred sodni stol Kristov.

Vspodbudno se je Jansen obnašal na smrtni postelji, kakor poprej v življenju. Najslajša tolažba v bolezni mu je bilo vsakdanje obhajilo. Ko se je bolezen shujšala, daroval je svojemu Stvarniku svoje življenje v polni prosti pokorščini, a ko je bolezen odjenjala, mislil je in domneval, kako da bode milostni dar ostalih dni vporabil še bolje v čast in slavo Božjo, nego je to storil v poprejšnjem življenju. Ko se je vest o njegovi smrtni bolezni širila po deželi, liteli so vsi izkazat mu svojo ljubezen in spoštovanje z besedo in dejanjem. Svetni in redni duhovniki, ljudje vseh stanov so molili za njegovo ozdravljenje. Sv. oče so po svojem tajniku izrazili sožalje ter mu podelili blagoslov za zadnjo uro. Ljubezen in molitve vernih so bile bolniku v veliko tolažbo. Ko so mu poročali o skrbi vernih zanj, je rekel: „Ah ljudje so pač tako dobri, tudi jaz sem je ljubil in dobro o njih mislil.“ Bliskoma se je vest o njegovi smrti razglasila po svetu ter je povzročila veliko bol. Ko je Jansen v božičnih praznikih ležal na mrtvaškem odru, gnetla se je velika množica ljudi okoli mrtveca, da so ga kropili. Ko pa je bilo mrtvaško opravilo v stari cesarski stolnici in se je vršil pogreb, takrat se je videlo, da ta čast velja dušnemu velikanu.

Jansen, ki je v življenju gorel za vedo in izvrševal dela krščanske ljubezni do bližnjega, volil je tudi veliko svoto v prosep znanosti in za dobre vstanove. Svoje znanstvene rokopise je odločil prof. dr. Ludoviku Pastor, svojemu bivšemu učencu, katerega smo omenili že zgoraj. Wenn auch der Leib zu Staub zerfallen, so lebt der hohe Name noch (Schiller). Ko bode že njegovo telo strohnelo, živelo pa bo še njegovo ime po mnogih dobrotnih vstanovah in neminljivo po slavi njegove „Zgodovine nemškega naroda.“ Jansen, čigar duša izvestno vživa nebeško veselje ter je prejela plačilo za obilni trud, je zapustil vsem ljudem, duhovnikom in neduhovnikom, pisateljem in priprostim ljudem izgled, kako ne omagati v delu za čast božjo in slavo svete cerkve.

Župnik Alojzij Kummer.

## Kako moremo zboljšati akustiko v cerkvah?

Neko nenavadno pa jako učinkujoče sredstvo, da se zboljša in ublaži preveč odmevajoči zvok kake dvorane, so poskusili najprej na Irskem in je poskušajo sedaj v Parizu.

Cerkev Saint-Fin-Barre v Cork na Irskem je imela tako močan, odmevajoč zvok, da je bilo skoro nemogoče, v njej razumeti kakega govornika. Vsaka izgovorjena beseda se je tako zamolklo razlegala po ladiji cerkve, da je bila težava. Tudi orglje so do neke jako neprijetno.

Poskusili so v tej cerkvi, v višini kakih 6—8 metrov od ladijinih tal, napeti od zida do zida več tankih, križajočih se bombaževih nitij. Te komaj vidljive ovire so spremenile popolnoma akustiko katedrali.

Isto sredstvo so poskusili potem po drugih cerkvah z isto tako dobrim uspehom.

Cavaillé Coll je isto storil v cerkvi Notre-Dame v Parizu. Propovedniki v tej cerkvi so tožili, da se morajo jako truditi in jih ljudstvo še ne umeje. Orglje so tudi donele zamolklo. Kakor hitro so bile napete v cerkvi bombaževe niti, izboljšala se je znatno akustika v cerkvi.

Arhitekt dr. Steche trdi, da je videl napravo, izboljšati akustiko po križajočih se nitih, že pred nekaj leti v Amsterdamu v velikanski palači „voor Voksvlijt“, v kateri se sedaj prirejajo izborni koncerti. Tudi v tej palači je bila preje akustika jako neugodna.

M. K.

## Pretepi v parlamentih.

V avstrijskem državnem zboru je došlo 13. decembra zopet do pretepa. Po došlih poročilih je razvidno, da so se gospodje poslanci nekako tako vèdli, da so daleč prekosili vse kmetske pretepače, ki so se še kdaj spoprijeli v kaki vaški krčmi ob župnijskem „žegnanju“ ali pa na semanji dan.

To pa ni bil prvi pretep v avstrijskem parlamentu, niti ni avstrijski parlament prvi, v katerem se poslanci obdelujejo medsebojno s pestmi. Samo ob sebi umevno je, da taki dogodki ponižajo ugled parlamenta v očeh vseh resnih ljudi in so zato obžalovanja vredni.

Ako ljudje, ki delajo postave, sami greše zoper določitve istih, potem napravlja to vsekako čuden vtis. Ako se izvoljenci naroda psujejo med sebojno in pretepajo, kakor poulični pobalini, potem je sigurno, da ne mora imeti vlada posebnega spoštovanja pred takim parlamentom in da tudi volilci ne zamorejo biti zadovoljni s svojimi zastopniki, ako se vedejo tako.

Razume se, da zahtevajo volilci od svojega poslanca, da ostane zvest svojemu prepričanju in

programu, na podlagi katerega je bil izvoljen, da zahtevajo od njega, da se bori z vso odločnostjo za korist volilcev in naroda, iz katerega je izšel, vendar mora poslanec izvrševati to svojo dolžnost tako, kakor zahteva olika in kakor dopušča opravični red parlamenta. S psovkami in pestjo pa se ne da doseči prav nič tam, kjer odločuje glasovanje.

Poslanci so izvoljeni za to, da zastopajo ljudstvo in da zanj delajo. Ako pa napravi manjšina poskus, da bi si podvrgla večino in če to ne gre, da jo skuša ovirati pri njenem delu — potem taki poslanci ne izvršujejo svoje naloge ter hočejo do tega prisiliti celo druge poslance, ki bi radi delali. In če se torej to dogodi, da ne more parlament poslovati, potem je vlada prisiljena, da gospodari po svoji roki.

Ako parlament, ki samo razbija, ne stori pravočasno svoje dolžnosti, ako ne dovoli proračuna, vojaštva in drugih potrebnih stvari, prisiljena bi bila vlada ustaviti pobiranje davkov in potem odpustiti uradnike in vojaštvo. Vsled tega pa bi nastala anarhija in ker tega vlada neče in ne more dovoliti, zato ima v vstavi določen paragraf, ki omogočuje vladi, da razpusti parlament in vlada po svoji volji.

Vsi razgrajajoči poslanci torej ne pokopujejo samo lastnega ugleda in ugleda ljudskega zastopstva, marveč delujejo naravnost za absolutizem in izigravajo ljudsko pravico zastopstva v vladi.

Kaj pa hočejo doseči gospodje poslanci s tem, da ubijajo parlamentizem. Ali si žele nazaj onih blaženih časov, ko je zamogel reči kralj: „Jaz sem država.“ Ali si žele onih sasov, ko je francoski kralj preoblašal svoje ljubljence, da so se iznebili svojih sovražnikov ali pa tekmecev na ta način, da so jih kar brez sodbe in preiskave zapirali v ječe. Ali hočejo s zopetno vpeljavo absolutizma pripomoči do blažene dobe, ko je smel nemški knez ustreliti delalca na cerkvenem stolpu samo zato, da je navzočim dokazal: kako dober strelec je?“

Kdor je izvoljen poslancem, prevzame s častjo tudi pravice in dolžnosti. K zadnjim pripada tudi spoštovanje do obstoječih zakonov in ugled in spoštovanje parlamenta. Ako se izneveri kateri poslanec, odločijo se volilci za to, da odloži svoj mandat in da stopi na njegovo mesto vestnejši mož, ki bo vršil svojo nalogo na korist volilcev in naroda.

Po „Američanskem Slogenci“.

## Rimsko.

**Sv. očeta odgovor vdanostni izjavi avstrijskih škofov.** Na vdanostno izjavo, katero so izročili avstrijski škofje Nj. Svetosti ob priliki občnega zbora, vršacega se v novembru m. l. na Dunaji, so dobili iz Rima sledeči odgovor:

### Papež Lev XIII.

*Ljubljeni sinovi in častiti bratje. Pozdrav in apostolski blagoslov.*

Mnogim in zares ne malenkostnim težavam, ki prav sedaj nastopajo za cerkev v Vaši domovini, ste z Božjo pomočjo prav premišljeno zastopili pot in prav umestno na njo uprli svojo opreznost. Z zadovoljstvom in veseljem smo to povzeli iz Vašega pisma in se iz njega jasno prepričali, koliko izdajo vzajemni napor in skupne namere škofov, da se odvrne katoliškemu imenu sleherna škoda. V Naše veliko veselje so se po Vašem prizadevanju razmere v toliko spremenile, da je upati, da bodo pojenjali navali onih, ki so hoteli porušiti zvezo duhov z rimsko stolico. Zato je popolno vpravičena nada, da se mladini srce in duh obvaruje brezbožnosti s tem, da se pod Vašim nadzorstvom poučuje doma in v šoli v zapovedih krščanske vere. Vznemirja Vas tudi to, da ne vživa rimski papež prostosti: kar zares veliko škodi vzvišenosti apostolskega sedeža in blagodejnemu napredku vere. Vstrajajte še naprej, ljubljene sinovi in častiti bratje, stremite za tem, da se odstranijo te nadloge. Gorečnost naj Vam vnema in vtrjuje z božjimi milostimi apostolski blagoslov, ki ga podeljujemo radovoljno v Gospodu Vam vsem in Vaši oskrbi izročeni narodom.

Dano v Rimu, pri sv. Petru, 4. decembra 1901, v 24. letu Našega papeževanja.

Papež Lev XIII. l. r.

*Po latin. ponatisku izvirnika prevedil L. P.*

## Raznoterosti.

**Hodeč mrlič.** Dandanes se zlasti v velikih mestih prirejajo v predpustu razne veselice, ki so npravnosti zelo nevarne. V mestu Kolinu na Nemškem, ki je znano po predpustnih veselicah, se je l. 1790. napravil nekdo v šemo, ki je vzbujala občno pozornost. Napravil se je kot smrt. Imel je dolgo belo mrtvaško obleko. Na rokah, prsih in okrog vratu je imel črne trakove. Obraz mu je pokrivala grozna mrtvaška krinka. V sklenjenih rokah je držal rožni venec, palmovo vejico in mal črn križ. Torej do cela kot mrlič! Vse je bežalo pred to grozovito prikaznijo. Neki človek je hotel pred njo zbežati v hišo, toda ves zmešan je zadel ob šemo, ki je izgubila v tem ravnotežju in je padla po vsej velikosti na cestni tlak, kjer je obležala. Dolgo časa je ležala vsled težkega padca, a ko je nekoliko k sebi prišla, vstala je in hitela domov. Ta mož, ki je bil napravljen v šemo, je v treh tednih umrl iz nepoznatih vzrokov; in marsikdo si je sam pri sebi mislil: „Kdo bi bil menil, da bo šlo tako kmalu, to je kazen božja, ker iz smrti se ni norčevati.“ — Sprevod se je vršil skozi široko ulico. In

glej! kar naenkrat pade z nosil rakev z velikim ropotom na tla, pokrov se je pri padcu odprl in mrlič se izvali na tlak. Vse je prevzel strah in groza, ker na prav tistem mestu, kjer je pred tremi tedni ležal kakor šema-smrt, prav tam je sedaj ležal v resnici kot mrlič. „Smrt čaka na te povsod, zato bodi previden in čakaj na njo tudi ti.“ (Sv. Bernard.)

A. M.

## I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec januarij 1902:  
*Dobrote preganjanja.*

(Namen potrdili in blagoslovili sv. Oče.)

b) Posebni nameni:

25.) **Izpreobrnitev sv. Pavla apostola.** Neustrašenost za sveto stvar. Misijonarji na Kitajskem.

26.) **Sv. Polikarp.** Stanovitnost prijateljske ljubezni. Prejem sv. zakramentov v zadnji uri.

27.) **Sv. Ivan Zlatousti.** Slovani. Napredek bogoslovne znanosti. Umetnost v službi krščanstva.

28.) **Sv. Julijan.** Božji blagoslov nad škofovimi zavodi. Katoliška rokodelska društva.

29.) **Sv. Frančišek Sal.** Frančiškanski redovi. Usmljenke.

30.) **Sv. Ivan Milošćnik.** Leon XIII. Knezškof Anton Bonaventura. Gojitev cerkvene glasbe.

31.) **Sv. Peter Nol.** V mesecu januariju umrli udje molitvenega apostolstva in bratovščine Srca Jezusovega.

S.

## II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Srca.

### Zahvali.

Izpolnujem obljubo s tem, da v »Zgodnji Danici« objavljam prav iskreno zahvalo mogočnemu priprošnjiku sv. Antonu Pad. za čudovito hitro izkazno pomoč v prav velikej stiski. Tudi se v bodoče njegovi priprošnji prisrčno priporočam.

P. D.

\* \* \*

Tisočera čast in zahvala Jezusu, Mariji, prečisti Devici, sv. Jožefu, sv. Ani in sv. Antonu Padovanskemu, ker sem dosegla velike milosti. Otroku namreč milost sv. krsta in sebi zopet ljubo zdravje. Zatorej kličem tudi ljubim »Daničinim« čitateljem: častite Jezusa in vse ostale imenovane! — Podpisana jaz, nevredna služabnica:

C. F. H.

### Prošnjaja.

Bolna oseba iz Idrije se priporoča častitim bralcem »Danice« v pobožno molitev; ljubi Bog naj bi ji na priprošnjo Matere Božje, sv. Jožefa in sv. Antona Pad. dodelil zopet zdravje.

A. K.